

Cwestiwn ymchwil: I ba raddau mae annog dysgwyr i ymgolli yn annibynnol o fewn darpariaeth barhaus yn effeithio ar ymgysylltu?

Gellir dadlau y gall amgylchedd yr ysgol, ac yn dilyn amgylchedd yr ystafell ddosbarth, gael effaith sylweddol ar ddysgu plant (Griggs, 2015, t.292). Gall meddyliau cychwynnol am yr hyn sy'n gyfystyr ag ystafell ddosbarth gadarnhaol gysylltu'n benodol â ffactorau amgylcheddol megis maint a chynllun yr ystafell, ynghyd â mynediad at olau naturiol a'r awyr agored; fodd bynnag, mae angen ystyried yn ofalus ystyriaethau ynghylch y ffactorau cymdeithasol ac emosiynol a allai gael dylanwad yn yr ystafell ddosbarth. Trwy reoli amgylchedd yr ystafell ddosbarth yn effeithiol, mae gan ymarferydd y gallu i sicrhau bod ei amgylchedd yn meithrin parch ac yn annog dysgwyr i ddatblygu eu galluoedd yn rhydd (Thompson a Spenceley, 2020, t.18). Canfu Estyn (2016), mewn ysgol gynradd yng Nghymru, bod staff a disgyblion yn gweithio ar y cyd i greu parthau dysgu effeithiol trwy ddefnyddio 'murluniau wal lliwgar a dodrefn modern.' Ymhellach i hyn, canfuwyd bod ardaloedd â thema yn hyrwyddo annibyniaeth disgyblion trwy ddefnydd anogol o 'ddarganfod, astudio ac ymchwilio' (Estyn, 2016).

Yn aml gellir cyfeirio at ardaloedd o fewn ystafell ddosbarth sy'n hyrwyddo annibyniaeth dysgwyr fel y ddarpariaeth barhaus. Yn ôl Bryce-Clegg (2015a, t.35) gellir diffinio darpariaeth barhaus fel 'adnoddau sy'n gysylltiedig ag asesiad cyfredol sydd wedi'u lefelu i gyd-fynd â chyrhaeddiad a dewisiadau dysgu eich carfan gyfredol.' Gall darpariaeth barhaus mewn amgylchedd dysgu ddangos nodweddion allweddol dysgu effeithiol gan gynnwys chwarae ac archwilio ynghyd â chreu a meddwl yn feirniadol. Dadleua Bryce-Clegg ymhellach y dylai popeth a wneir yn amgylchedd y cyfnod sylfaen blynyddoedd cynnar gael ei danategu gan y nodweddion hynny o ddysgu effeithiol. Trwy ddefnyddio darpariaeth barhaus, rhoddir cyfleoedd i ddysgwyr nid yn unig ddatblygu eu gallu corfforol ond hefyd eu galluoedd meddyliol. Dadleuwyd bod ymgysylltiad dysgwr â'r ddarpariaeth barhaus yn dibynnu ar ba mor berthnasol a diddorol yw'r cyfle dysgu a gyflwynwyd iddynt (Bryce-Clegg, 2015a, t.3).

Wrth drafod darpariaeth yn yr ystafell ddosbarth neu'r tu allan iddi, dylid gwahaniaethu rhwng darpariaeth cefnogi a darpariaeth barhaus. Mae darpariaeth barhaus, fel y soniwyd yn flaenorol, yn cyfeirio at adnoddau sydd yn barhaus yn yr amgylchedd dysgu. Fodd bynnag, mae darpariaeth gyfoethogi yn cyfeirio at y gwelliannau a wnaed sy'n cysylltu'n benodol â phwnc neu faes dysgu. Gall enghreifftiau o ddarpariaeth barhaus gynnwys ardaloedd fel pwll tywod, cafn dŵr neu does; trwy ychwanegu eitemau fel llong môr-leidr i'r cafn dŵr neu gladdu trysor yn y tywod, yna mae'r ardaloedd hyn yn cael eu cyfoethogi. Mae gan ddarpariaeth barhaus a'r ddarpariaeth gefnogi y gallu i ddatblygu sgiliau echddygol bras a bras y dysgwr. Mae Kid Sense (2020) yn disgrifio datblygiad sgiliau echddygol manwl i gynnwys defnyddio cyhyrau llai yn eich dwylo trwy weithgareddau academiaidd fel defnyddio beiro neu siswrn neu sgiliau chwarae trwy drin gwrthrychau fel toes neu fotymau. Mae datblygu sgiliau echddygol manwl yn sicrhau bod tasgau ymddangosiadol syml fel gwisgo a bwyta yn cael eu cyflawni'n effeithiol, gan ganiatáu i'r dysgwr ddatblygu annibyniaeth briodol. Mae sgiliau echddygol bras yn cyfeirio at ddatblygiad symudiad corff cyfan, mae hyn hefyd yn cynnwys cydsymud llaw-llygad. Gall darpariaeth barhaus, yn enwedig yn yr amgylchedd awyr agored gynnwys offer fel peli ar gyfer taflu a dal, ynghyd â beiciau neu sgwteri. Gall sgiliau echddygol bras a bras ddod yn gysylltiedig â'i gilydd, gallai enghraifft o hyn gynnwys gall dysgwr i gynnal ystum priodol wrth fwrdd effeithio ar ei allu i ysgrifennu a darlunio.